

SZOFTVER

A COMPUTERWORLD INFORMATIKA KFT. TÁJÉKOZTATÓJA

- Programválaszték a BNV-ről
- Novell-amnesztia
- MULTIFLEX a termelésben
- Szoftverkalózkodás
- Ki kicsoda Ausztriában?
- Borland vs. Microsoft
- Ez lenne a Szoftver Fórum?
- Megújult a MISAM
- CIM program IBM gépeken

Informatika, de milyen áron?

A hazai felsőfokú szakemberképzésen belül az informatika oktatásának ügye is neurálgikus helyzetben van. A fejlett(ebb) országokkal való összevetésre, vázlatos helyzetkép megrajzolására Sima Dezsőt, a Kandó Kálmán Villamosipari Műszaki Főiskola Matematikai és Számítástechinikai Intézetének igazgatóját körtük meg. A professzor véleményét az alábbiakban foglaljuk össze.

Elméleti képzésünk teljesen kiállja az összehasonlítást a nyugat-európai átlagos felsőoktatással. Rettentő nagy viszont lemaradásunk az eszközellátottság, a vezető szakirodalom elérési lehetősége, a hazai oktatók nemzetközi kollegiális információs kapcsolatainak kialakítása és ápolása terén. A nagyon fontos, de lehetőségeiben korlátozott IBM-kompatibilis PC-kultúrát itthon is követni kellene egy második, többfelhasználós, többterminálos mini- és közepes kapacitású gépek szintjének, ami durván a VAX környékén konkretizálható. Ez viszont a felsőoktatási intézmények többségében sincs meg, a hozzátartozó szoftver behozatala legálisan nem megoldott.

A helyzet elemzése során adódó következő negatív tényezőt a bérvízonyok képviselik: az oktatók fizetése olyan alacsony, hogy nem csoda, ha a legjobbak külföldre, mások kisvállalkozásokba, kft-kbe mennek el. A bérfelesztés a hazai informatikán belül az oktatóknál kiemelten jelentkezik. Nemzetközi vásárokon, konferenciákon való részvételük is igen korlátozottan valósul meg.

Megalapozatlan az a vélemény, hogy az informatikai oktatás-képzés fejlesztését külön lehet kezelni a felsőoktatás egyéb területei problémáinak megoldásától. Tudomásul kell venni: ma egy új szak kialakítása 20-50 millió forintos eszközberuházást igényel. Amikor egy intézet évi költségvetésének oktatás-fejlesztésre fordítható része esetleg ennek csak töredékét teszi ki, akkor az oktatók többletmunkájából eredő forrásokra lehet csak számítani. Ennek az lehet a következménye, hogy az oktatók, ha emellett folyamatosan tárgy-fejlesztést végeznek, kutatómunkát folytatnak, magukat teszik tönkre. Nem járható tovább az az út sem, hogy az oktatáshoz szükséges pénzügyi forrásokat az intézmények maguk termeljék meg.

Jövőnkét 3 tényező szabja meg: anyag, energia, információ. A tevékenységek egyre nagyobb részét és a jövő megalapozásának legfontosabb láncszemét az információ kezelése jelenti, az orvos munkájától a jogászen át egészen a mérnöki gyakorlatig. Ha ebben a tekintetben lemaradunk, gazdaságunk még inkább elmarad a világszínvonalon működő gazdaságoktól.

Az informatika oktatásának jelentősége tehát egyre növekszik. Örömteli, hogy több felsőoktatási intézményben (BME, Kandó stb.) megjelent a külön informatikai szak. Nem lehet azonban néhány emberrel és néhány PC-vel informatikát oktatni! A képzés tartalmas kialakításához meg kell teremteni a feltételeket. Ha ez nem lehetséges, akkor inkább *semmit* sem szabad csinálni ezen a téren, mert a felemás, hiányos rosszabb, mint a semmi.

Az informatikán belül egyre újabb és mind fontosabb területek kerülnek előtérbe, s ezek megfelelő kultúrát feltételeznek. Minden új téma, amit oktatni kellene, csak fejlesztés révén kialakítható háttérrel kíván meg. Ehhez viszont eszköz, idő, energia kell . . .

QuickPascal születése

Új taggal bővült a Microsoft Quick nyelvcsaládjá. A QuickPascal olyan termék, amely nagy sebessége, átfogó funkciói és a korszerű programozási technikák támogatása révén egészen új mértéket szab meg a Pascal fejlesztőrendszer terén. Kiemelkedik gyorsasága. Átfogó szerkesztő és hibakereső ablakos, összekapcsolást nem igénylő fejlesztési környezetet, valamint a képernyőn azonnal rendelkezésre álló dokumentációt kínál. Ezek a sajátosságok eddig csak a Microsoft Quick nyelvcsaládjában vannak meg. Az új programnyelven a tárgyra (objektumra) irányuló programozás a 90-es évek olyan uralkodó programozási módszere lesz, mint amilyen a 70-es években a strukturált programozás volt, amely akkor a Pascal fordító révén terjedt el.

A QuickPascalt olyan programozók számára tervezték, akik mind a hagyományos programfejlesztési módszereket, mind a tárgyra irányuló programozást

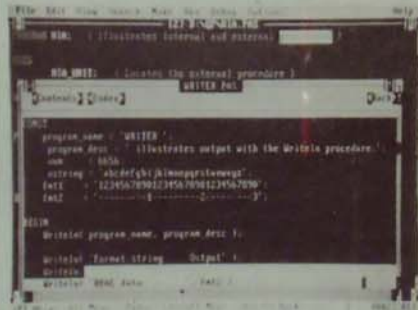
megtanulni és alkalmazni is akarják. A tárgyak komplex, önmagukban zárt programelemek, amelyek meghatározott jelzésekkel használhatók, hogy egymással kommunikáljanak. A tárgya irányuló programozás egyszerűsíti a programkészítést és elősegíti az egyszerű már elkészült programok ismételt alkalmazását. Ez különösen a grafikus alkalmazásokra érvényes, mert a grafikus felület ablakai, „dialógusdobozai”, menüi és elemei interaktív tárgyakként kezelhetők.

A QuickPascal a programozási funkciók teljes készletét tartalmazza; állítólag a piacon jelenleg a leggyorsabb fordító- és összekapcsoló programmal rendelkezik. A Turbo-Pascalban írt programok egyszerű újrafordítással alkalmazhatóak a QuickPascalban való futásra. A programfejlesztés meggyorsítása és a programkarbantartás egyszerűsítése érdekében az új fordítással alkalmazhatóak a QuickPascalban való futásra. A programfejlesztés meggyorsítása és a programkarbantartás egyszerűsítése érdekében az új fordítással alkalmazhatóak a QuickPascalban való futásra. A programfejlesztés meggyorsítása és a programkarbantartás egyszerűsítése érdekében az új fordítással alkalmazhatóak a QuickPascalban való futásra.

A család többi tagjához hasonlóan az új termékek is megtalálható a szerkesztő, a hibakereső és a fordító-program, ily módon a programozó összekapcsolás nélkül áttekintheti az egyik funkciótól a másikra. A QuickPascal hibakeresője a különböző forrásprogramokban való hibakeresést egyidejűleg több ablakban támogatja. Ez az egyetlen Pascal hibakereső, amely mind az assembler, mind a Pascal kódotja feldolgozza. A programozók beiktathatnak assemblerrutinokat a programjaikba, parancsok hibáit kereshetik egyes lépésekben, és megnézhetik a CPU-regiszter tartalmát. A redőnymenüs, a dialógusdobozos és az áttekinthető rövid menük ajánlatával rendelkező Quick felhasználói felület a kezdő számára éppen úgy eleme a QuickPascalnak, mint a képernyőn azonnal rendelkezésre álló, hipertext-alapú dokumentáció. A QuickPascal ily módon jó kiegészítője a Microsoft 4.0 Pascal fordító-programjának, amellyel a gyakorlott programozók az MS-DOS és az MS OS/2 alatt terjedelmes programokat fejleszhetnek. A QuickPascalal most a kezdők is probléma nélkül beoldozhatják magukat a Pascal nyelvű programozásba.

A hagyományos programnyelvektől eltérően, ahol a programokat és az adatokat külön tárolják, a tárgya irányuló programnyelvek mindkettőt egyetlen „osztályban” egyesítik. Ha egy osztályt már definiáltak, az mindenkor használható. A programozó ezenkívül „alosztályokat” is definiálhat, amelyek a mindenkori főosztály összes jellemzőit tartalmazzák. Ezek a jellemzők azután érvényesek az alosztályra. Például annak a tárgynak a definiálása után, amely a képernyőre egy ablakot ír, a programozó definiálhatja egy alosztályt, amely dialógusdobozt készít. A tárgya irányuló programozás révén a programkészítés egyszerűbb és gyorsabb, mert a programozónak nem kell a munka részleteivel törődni. Lényeges szempont a programok egyszerű karbantartása. Ha valamelyik tárgynál változás van, akkor ez automatikusan végrehajtható az összes érintett programban anélkül, hogy újrafordításra vagy új összekapcsolásra lenne szükség.

A QuickPascal olyan IBM és vele kompatibilis PC-en fut, amelyek legalább 512 kb-ot RAM-mal, két kétoldalas hajlékonylemez meghajtóval és MS-DOS 2.1 (vagy későbbi változatú) operációs rendszerrel rendelkeznek. Opcióként a Microsoft egere is alkalmazható.

A QuickPascal bőséges segédfunkciói többek között alfabetikus keresőregisztert kínálnak, amely nemcsak a keresett fogalom definícióját adja meg, hanem részletes magyarázatokat és példaprogramokat is készít.

Már megint Borland

A Borland — főnökeinek állítása szerint — a Turbo nyelvek OS/2 változatainak fejlesztésében ott tart, hogy a termékek fél éven belül piacra kerülhetnek. Ez komoly kihívást jelenthet az e téren vezető szerepet betöltő Microsoftnak. Bemutatták a Turbo C-t, a Turbo Assembler-t és a Turbo Debugger-t OS/2 Presentation Manager alatt, mindegyiket többfeladatos lehetőségekkel. Talán nem véletlenül, e három termék a DOS alatti Turbo C Professional fordítóval egyidejűleg jelenik meg. A társaság nagy súlyt fektet az OO (object-orientated — témacorientált) termékekre. A turbó-eszközök az OO technikáknak megfelelően könnyen bővíthetők.

Árat még nem közöltek, de ha tartják a megfelelő DOS-változatok árat (mindösszesen 250 USD), akkor komoly versenyt támaszthatnak a Microsoft C, Macro Assembler és termékeinek, melyek együttes ára 600 USD.

Az OS/2 változatok következő tagja, a már béta teszt alatt lévő, Turbo Pascal lesz.

A Borland azt tervezi, hogy egyes felhasználók, ha igénylik, megkapják a turbó-eszközök megjelenés előtti, előzetes változatát. A Borland szakemberei elmondták, hogy nem előről kezdték a fejlesztést, az új változatokat a megfelelő DOS-verziókra építették kiegészítve azokat az OS/2 támogatásához szükséges komponensekkel.

Ha harc, legyen harc

A Borland és a Microsoft közötti párviadal folytatódik. A Borlandhoz közeli források szerint, küszöbön áll az MS-Quick Pascal konkurenseként, az OO (témaorientált) fejlesztési lehetőségekkel bővített, Turbo Pascal 5.5 programnyelv-változat megjelenése. A béta tesztbe bevont amerikai szakértők el vannak ragadtatva az új verziótól, és legkésőbb június elejére várják végleges kibocsátását. Egyik pillanatról a másikra mint-

egy negyedmillióan foglalkoznak témaorientált programokkal, ők értékelné tudják majd a Pascal 5.5-öt.

Bár a Microsoft ez ügyben még nem nyilatkozott, a versenytárs termékek megjelenése ugyanakkorra várható. A Turbo Pascal 5.5 az Apple Object Pascaljából és az AT&T C++-ából is kölcsönveszt(?) elemeket, de a Turbo Pascal 4.0-val és 5.0-val a kompatibilitását megőrzi. Az 5.5 a felesleges — az adott programban nem használt — alapértelmezési kódokat a végrehajtható formából kihagyta, helprendszere pedig megérsődött.

Idegenben a Graphisoft

Éppen Európa egyik legnagyobb CAD/CAM vásárára, a június eleji stuttgarti CAT-re készül a Graphisoft, amikor Pákozdi Imre kereskedelmi igazgatót felkeres-tük, és a kisszövetkezeti jelenlegi helyzetéről, jövőbeli terveiről kérdeztük. „Nagyon örülünk, hogy a BNV-n — bár szerényen, a Controlli standján állítottunk ki — igen nagy érdeklődés kísérte egyetlen itthon forgalmazott termékünket, a Rapid Bigraph-ot” — hangzott a válasz. „A csőhálózattervező programrendszer IBM AT-re átdolgozott változatát 1988 májusa óta 11 magyar cég vette meg (pl. OLAJTERV, ERŐTERV, EGI). Az új verzió szeptemberre várható, amit a korábbi vásárlók ingyen megkapnak.” Másik termékükkel, az ArchiCAD-del 1988-ban megháromszorozták előző évi bevételüket. 16 nyugat-európai országban kizárólagos jogú terjesztők értékesítik az Apple-Macintosh gépre készült programrendszert.

Legújabb termékük a topCAD, kétdimenziós gépészeti tervező programcsomag Macintosh gépre. A szoftver első sikereit Olaszországban és az NSZK-ban érte el. „Jelenleg szinte kizárólag nyugaton értékesítjük termékeinket. 1989 januárjában — az amerikai piac kiszélesítése érdekében — San Franciscóban megnyitottuk a Graphisoft Sales and Support Centre-t. Reméljük azonban, hogy az Apple-Macintosh gépek hazai elterjedésével a magyar piac is megnyílik az eddig csak külföldön értékesített ArchiCAD és topCAD előtt” — zárta le a beszélgetést Pákozdi Imre.

Ha ez reális közelségbe kerül, talán az érdeklődők szelesebb köre is megismerkedhet majd e két szoftverrel is — például egy következő itthoni kiállításon.

Kell ez nekünk?!

Cseppet sem lehetünk büszkék arra, hogy a termékek tervezését kevés vállalatunk bízta a számítógépes tervezés munkahelyeire. A termelés tervezésének, amelynek eszköze a számítógépes termeléstámogatás (CAM) még kevesebb híve van Magyarországon. A termelés finomprogramozása iránt — ami a termelés-tervezés és műhelyszintű programozás feladatait öleli fel —, mindössze néhány cég érdeklődik. És mégis, az IBM Kft. szakítva eddigi hagyományával, a BNV-n felállított standjára meghívta osztrák partnerét, a POLY-DATA GmbH-t, amely a termelésprogramozás megoldásával ismertette meg az érdeklődőket. A CIM-Leitstand Computer Integrated Manufacturing nevű szoftver alkalmas a rendelők igényei, a felhasználók beszerelése, valamint a homogén gépcsoportokból álló műhelyek adottságai alapján — egy-egy műhely vagy gyárrészleg termelésének programozására PS/2, PC/ AT, S/36 és AS/400-as gépeken.

Amikor a termelés-tervezéstől a CAD/CAM rendszerig képes a gyártó megfelelő áttekintést kapni, s a termelés tényleges menetét a megrendeléstől a gyártás teljes lebonyolításáig kézben tarthatja, kötelessége kipróbálni, vagy legalább megismerni. A CIM-Leitstand ígéri, hogy nem kell három percnél többet várakoznunk a rakodó teherautókra a belvárosban, de ajánlja azt is, hogy a magyar ipar termelését intenzív eszközökkel fejlessük. Mindehhez „csak” egy INTEL Above Board-dal (kb. 150 ezer forint) felszerelt AT és a program kell. Borsos ára (rendszerenként hozzáférhetőleg 800 ezer forint) elgondolkaszt. Megfontolandó, hogy a müncheni AHP cég által kidolgozott Scheer-féle modell mekkora hasznot hozhat Magyarországon. Az eredmény nem kétséges, csak az árakat kellene lejjebb szorítanunk.

Tudomásunk van róla, hogy a CIM-Leitstand magyarországi forgalmazására, képviselőre és tanácsadására vonatkozó tárgyalások folynak az osztrák Polydata GmbH-val.

SZÜVtver

Hihetetlennek tűnik, de igaz, a SZÜV már kezdte kezdetén elkötelezte magát a számítógépek világával. A mostani BNV-n olyan pénztárgép-illesztőt mutattak be, amelyik már nemcsak TEK gépész, hanem bármilyen típusúhoz kapcsolja a vonalkódkezelőt, és ára várhatólag 50 ezer forint alatt lesz. A CAD/CAM területén az izraeli-amerikai Spirit rendszert szeretnék megszerezni, legszívesebben közös vállalatot alapítva. A Spirit egy nyugaton közkedvelt háromdimenziós építészeti CAD programcsomag, gépészeti modullal. Új szolgáltatásuk a kiadványtervezés Venturával. For-

galmazzák az Integrált Számítógépes Termelésirányítási Rendszert, amelyet a Lehel Hűtőgyár Számítástechnikai Főosztálya fejlesztett ki, és használ is, és ami UNIX-XENIX operációs rendszerben, IBM AT-n működik. Új szoftverük a KORHELY is, ami egy helyesírás-ellenőrző és korrigáló program.

Fekete lista

A szellemi termékek tulajdonjogának védelmére szerveződött nemzetközi szövetség (IIPA) kiterjesztette vizsgálatát a Föld valamennyi országára és összeállította a szoftverek kalózáinak világranglistáját. Délkelet-Ázsia a leginkább érintett régió: a listán Kína áll az első helyen (általánosan 418 millió dollár veszteséget szenvedtek az amerikai társaságok a múlt évben, Dél-Korea a harmadik helyet foglalja el a listán (165 millió dollárral) és Tajvan a hatodik (90 millió dollárral). Összesen mintegy 1,3 milliárd dollár hiányzott a szoftverkalózkodás miatt a tengerentúli szoftvercégek kasszájából. (A becslésben nemcsak szoftverek, hanem filmek, könyvek, kazetták is szerepelnek.) Meglepő, hogy Saúd-Arábia a második helyen áll a listán. Az IIPA a szoftverkalózkodás terén Olaszországot teszi az első helyre Nyugat-Európában.

Nyugat-európai kalózok

Megkezdődött a szoftverkalózkodás elleni küzdelem. Milánóban három nagyvállalatot fogtak perbe, programok illegális felhasználásának a vádjával. A Montedison, az Electrocarbonium és a Montefibre cégek az elsők, melyek az olasz igazságszolgáltatás kezébe kerültek, miután kiderült, hogy az általuk alkalmazott PC-s programok szinte kivétel nélkül engedély nélküli másolatok. Az illegális szoftverek aránya ezekben a gyárakban a következő: Montedison — 90%, Electrocarbonium és Montefibre — 80-80%.

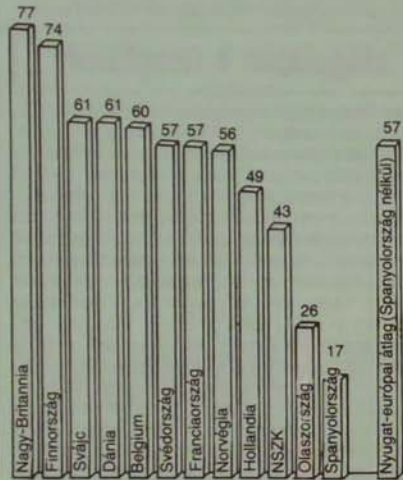
Hasonló intézkedések várhatók Spanyolországban is, amely a nyugat-európai országok között az első helyen áll a törvénytelen programforgalmazás területén. A spanyol vállalatok körében bevált gyakorlat a törvénytört szoftvermásolás, s ez — becslések szerint — évi 50-60 millió dolláros veszteséget okoz a szoftverforgalmazóknak.

A szoftverkalózkodás nem újkeletű probléma. 1975-ben, amikor Bill Gates, Paul Allennel közösen, kifejlesztette a Basic értelmezőt, az rövid időn belül szabványra vált, pedig csupán 26 legális kópiát adtak el belőle. Az Egyesült Államokban a jelenség régóta ismert, s ugyancsak régóta védekeznek is ellene. Már a 60-as években született törvény a „tisztá” szoftverek védelmére, tegyük hozzá, kevés sikert aratva. (Az USA-ban minden második programcsomag illegális eredetű.)

Az olaszországi bírósági eljárást a Business Software Association (BSA) kezdeményezte. Ezt a szervezetet tavaly októberben alapította a világ hat legnagyobb mikroprogram-szállítója (Aldus, Ashton-Tate, Autodesk, Lotus, Microsoft, WordPerfect). Douglas E. Phillips, a BSA elnöke egy miánói sajtótájékoztatón riasztónak minősítette a dél-európai országokban tapasztalt állapotot. Míg az Egyesült Államokban minden 10 eladott PC-re 15 szoftvereladás esik, addig Olaszországban az arány 10:3,5, s ez mintegy 500 millió dolláros bevételkiesést jelent. Spanyolországban

még rosszabb a helyzet. 1988. évi első féléves adatok szerint az ibériai országban az alkalmazott programok 83 százaléka illegálisan másolt változat. Év végére valamelyest javult a kép, akkor az engedélyezett, illetve engedély nélküli szoftverek aránya 26,3:73,6 volt.

Táblázatunkból az is kiderül — s talán ez a legmeglepőbb —, hogy a Nyugat-Európában felhasználható programcsomagoknak is csak alig több, mint a fele jogszerűen forgalmazott.

A legálisan beszerzett PC-s szoftverek %-os aránya Nyugat-Európában

(1988. évi 1. féléves adatok alapján)

Kétélyek fóruma

Nem igazán tud működésbe jönni a Gazdasági Kamara Szoftver Fórum elnevezésű szervezete. Az a májusi összejövetel bizonyította ezt, amely hivatott volt arra, hogy a tagok (csak kamarai szervezet, illetve mások is, az NJSZT-n keresztül képviseltetve magukat) megvitassák a szervezeti és működési szabályzatot. Nos, a ma legalább 100 hazai érdekelt szoftvergyártó és kereskedő cég közül, csak kb. a fele tagja a Fórumnak, és annak is csak a fele szavazta meg a helyenként nem éppen demokratikus elveken nyugvó szabályzatot (l. például: a Fórumból történő kilépési szándékot *legalább hat hónappal* előbb be kell jelenteni). Az is némi zavart kelthet, hogy a Fórum a most megalakult Szervezési és Számítástechnikai Tagozat része.

Eihangzott, hogy egy független magyar szoftverminőség-vizsgáló és -minősítő szervezet jöjjön létre, de „annak szolgáltatásait ne legyen kötelező igénybe venni”. Többen azon a véleményen vannak: a piac értéje meg, milyen a termék, ne legyen újabb (l. „KAF”) minőségi bizonyítvány.

Újra felmerült a nyugatnémet piacon való (nem

egyéni) munkavállalás 2500 fős korlátja. Ezzel a kerettel, a KeM döntése értelmében a kölni gazdasági kirendeltség gazdálkodik. A legjobb dollárkiermelései mutatókkal rendelkező szoftveres munkaerő-exportora most 700 fő a kontingens. Kölnben a Szoftver Fórumra ruházták át a döntést a szoftverszakértők számának magyar vállalatok közötti megosztásában.

Ezek a körülmények és az a tény, hogy a KeM egy hazai céget előnyben részesített a piacra jutásban, nagy vihart kavart, mert közülük hiányoznak a legnagyobb szoftverexportálók (Metrimplex, Interag stb.)

A vitában felszólaló Eszes Istvánnak (Flexys) sokan adnak igazat: „a döntés hatósági jogkör, és ezt a Fórumnak nem szabad felvállalnia.”

Elhangzott még, hogy az illegális szoftverkereskedelem aránya csökkenőben van Magyarországon. Ezt a jelenlegi importliberalizálás segíti, mivel programterméket a know-how részeként is be lehet hozni.

Ausztrál partner

Kerestük a vásáron az ausztrál TCG termékeit, kiderült, hogy mintegy két hónapja odaát minden kiviteli engedélyt igényeznek elfektetni, mivel éppen a BNV idején jön ki a COCOM-tól is függő új exportörvény. Emiatt nem tudott részt venni a vásáron a Szoftver Technológia Számítástechnikai Kiszövetkezet társa, mellyel éppen a napokban hozták létre a SOFTEC Kft-t azzal a céllal, hogy Európában a magyar cég adaptálja, installálja és szervizelje az ausztrál pénztárgépes hálózatot. A tervekben ezenkívül, kölcsönös szoftverexport és komplett nagy rendszerek közös fejlesztése is szerepel. Sas Tibor elnök elmondta, hogy ez a kis embargóincidens nem riasztja vissza, meg van győződve arról, hogy hamarosan elvonulnak a sötét felhők. Kárpótlásul a Szoftver Technológia több terméket is bemutat. Az SDX egy sebességsorientált real-time operációs rendszer, amely elsősorban párhuzamos tevékenységekre osztható valós idejű feladatokat támogat, mint például mérésadatgyűjtés, folyamatvezérlés, hálózatvezérlés, robotvezérlés és többfelhasz-

nálás adatfeldolgozás. Nemcsak IBM XT/AT-re készült el, hanem a Motorola 68000 processzorokra is. Használja a Ganz Electric, a Vertesz, az Erőterv és a Csepel Művek Transzformátorgyár. Az IPT86 intelligens grafikus folyamatminál segítségével nagy hatékonysággal oldhatók meg műszaki folyamatok, ipari technológiák, hálózatvezérlések valós idejű megjelenítési illetve beavatkozási funkciói. Referenciahelye a Ganz Electric. Már Portugáliába és Svédországba is eljutott a SYN-TAX III többváltozós statisztikai programcsomag, mely azaxon a tudományos területeken használható, ahol az adatok rejtett struktúrájának a feltárása a cél, úgymint régészet, nyelvészet, pszichológia, közgazdaságtan, biológia, geológia, földrajz, talajtan és mezőgazdasági kutatások. Egy sajnos ritkán előforduló, de mindenképpen követésre méltó együttműködésre láttunk példát. Mivel a felhasználók általában együtt keresik a nagykereskedelmi információs rendszert valamint a külkereskedelmi rendszert és adatbázist, az előbbit az Unisoft, az utóbbit a Szoftver Technológia fejlesztette ki, és kölcsönösen forgalmazták egymás termékeit. Referencia az S-Modell, a Skála-Tex és a Ganz Inform.

Tanácsi TESZT

Hét taggal (ASZI, ÁSZSZ, Budapesti Geodéziai és Térképészeti Vállalat, SZÁMALK, SZÁMSZÓV, TechnoSoft, Bp. XII. ker. Tanács), TESZT néven megalakult az egyesült tanács szoftverfejlesztő társulás, amely jogtisza szoftvertermékeivel áll a tanács, államigazgatási felhasználók rendelkezésére. A SZÁMSZÓV Kiszövetkezet a programcsomagok mellett hardver-szállítóként és a többi tag szoftvertermék-terjesztőként van jelen a TESZT-ben. Egyes tanácsok rendszergazda-funkciókat is ellátnak, pl. a Siófoki Tanács az OMFB támogatással készülő Közmű- és Ingatlan-nyilvántartási Rendszer felelőse, a Csongrád megyei Tanács Nagyüzemi Adattára pedig a mezőgazdasági nagyüzemekben nélkülözhetetlen nyilvántartás. (További információ: 665-322).

Novell-amnesztia

Ismeretes, hogy a Novell LAN operációs rendszer részt alkotó termékekhez egyedi amerikai exportengedélyek, továbbá angol reexportengedélyek szükségesek. Ezek megszerzése, az ügyintézés adminisztrációja miatt, eddig 4-5 hónapot vett igénybe. Ennyit kellett várni a hazai felhasználóknak. Most azzal, hogy az exportengedély-kéréseket a hazai forgalmazók és vevők közötti szerződés-kötések előtt indítják, valamint rövidül ez az átfutási idő. Polgár Tamás, a disztribútor Walton Kft. igazgatója elmondta, úgynevezett nagybani licencre törekednek, hogy raktára vásárolhasson a NetWare eladásával foglalkozó 8 hazai cég.

Hazánkban több mint 1000 Novell LAN-t helyeztek eddig üzembe, még a legális elosztóhályozat felállítása előtt. Ezért a Novell kijelentette, vállalja, hogy az idén

május 1-e előtt vásárolt (és igazoltan kifizetett) termékeinek az újabb változatra való becserelésében (upgrade) kedvező feltételeket biztosít, amennyiben azt az év végéig a forgalmazóknál a felhasználók megrendelik. Magyar ezzel az amnesztíával a „szürke” NetWare-ek „fehérre” moshatók.

Andrew Zoltowski, a Novell Kelet-Európai Részlegének igazgatója Budapesten, a BNV idején kijelentette: megállapodást kötöttek a Videotonnal, amely szerint a magyar vállalat továbbfejlesztheti és egyedi igényekhez illesztheti az amerikai cég termékeit, szerviz- és háttérszolgáltatással állhat a megrendelők rendelkezésére. Ezzel a Videoton a Novell első kelet-európai rendszerintegrátora lett.

Választékváltás

E havi választékváltásunkban egyértelműen a BNV újdonságok szerepelnek. A termékek megosztása a szokásos, a meglehetősen nagy számú, és régóta várt CAD/CAM programok többsége viszont nem volt a vásáron. Táblázatunk új tagjai: Csepel Művek Transzformátorgyár (1214 Bpest, Rákóczi Ferenc u. 189., vagy 1751 Bpest, Pf. 72.; 478-625); Technorekord Számítástechnikai és Műszaki Szolgáltató Kisszövetkezet (1135 Bpest, Reitter Ferenc u. 88/A.; 203-277); Login Számítástechnikai és Szolgáltató GMK (1221 Bpest, Pentz K. u. 29.; 611-682); Szoftver Technológia (1118 Bpest, Radvány u. 35/A., vagy 1325 Bpest, Pf. 257.; 621-834); UVATERV (1051 Bpest, Vigadó tér 1., vagy 1366 Bpest, Pf. 119.; 186-990); Trezor Vagyonvédelmi és Kereskedelmi Kft., 9023 Győr, Attila u. 3.; (96)23-053).

Szakterület	Felhasználási ajánlat	Program neve	Gyártó vagy forgalmazó	Hardver	Ár (E Ft) ÁFA nélkül
Adatfeldolgozás	5 munkahelyes adatgyűjtő	PROCENT	Videoon C.	VT110, VT160, VT180	45
	Adatkezelési segédlet	M-FORM	Magiszter	XT/AT	15
	Fejlesztő rendszer adatfeldolgozó szoftverekhez	ADAPT	Magiszter	XT/AT	36
	Gyártáselő-készítés, termelésirányítás segítése, műszaki adatbázisok	GYEK	Novasoft	XT/AT	150 (irányár)
	Interaktív adatbázis-kezelő	NOVAbase	Novasoft	XT/AT	35 (irányár)
	Adat- és állománytitkosítás	MOS-VP Encryption	KFKI	TPA-11/5xx	100
	Relációs adatbázisok szélesítése	MOS-VP Data Distributor	KFKI	TPA-11/5xx	200
	Ügyviteli adatbázisok	MOS-VP DBMS	KFKI	TPA-11/5xx	800
	Relációs adatbázis ügyvitelre	MOS-VP RdB	KFKI	TPA-11/5xx	800
	Lekérdező nyelv	MOS-VP SQL	KFKI	TPA-11/5xx	300
	Riportkészítés	MOS-VP Reporter	KFKI	TPA-11/5xx	100
	Relációs adatbázis-kezelő, input-output-tervező, kivitelező	PRINCE	Econorg	XT/AT LAN	80 120
	Bér-, munkaügy	Általános Bérzámfejtő Rendszer, Teljesítménymodul-bővítés		SZÜV	XT/AT
Bér- és adó-elszámolás		SARC	Minorg	XT/AT	170
SZTK-elszámolás		OTI	Minorg	XT/AT	120
CAD/CAM	NC technológiai tervezés	NCsoft	Novasoft	XT/AT	150 (irányár)
	Kétdimenziós rajzoló	MOS-VP CADdraw	KFKI	TPA-11/5xx	350
	Nyomatottáramkör-tervező	MOS-VP CAD-s	KFKI	TPA-11/5xx	3400
	Elektronikus áramkörök	CAD-S-PC	KFKI	XT/AT	350
	Termikus analízátor	CAD-TH-PC	KFKI	XT/AT	350
	Nyomatottáramkör-tervező rendszer		EMG	LSI 11/73	6728
	Interaktív mérnök-geodéziai rendszer	MIGEO PLUS	UVATERV	XT/AT	250
	Hálótervezés és erőforrás-allokálás	NETORG	UVATERV	XT/AT	60
	Gravitációs csatornahálózatok	MICHA PLUS	UVATERV	XT/AT	320
	Síkbeli rúd-szerkezetek	MIFRA	UVATERV	XT/AT	60

Szakterület	Felhasználási ajánlat	Program neve	Gyártó vagy forgalmazó	Hardver	Ár (E Ft) ÁFA nélkül
CAD/CAM	Belső világítás	MILI	UVATERV	XT/AT	100
	Tereprendezés	MILASCA	UVATERV	XT/AT	140
	Terpmodellezés és tervezés	LITMOR	UVATERV	XT/AT	400
	Hengeres fogaskerékpár	FKERÉK	Számalk, Compuplan	XT/AT	36
	Épületmervítés	MEREV	Számalk	XT/AT	99,5
	Tengelyszilárdság	TENGELY	Számalk	XT/AT	30
	Rugalmas gépalapozás	GÉPALAP	Számalk	XT/AT	42
	Síkbeli szerkesztések	FLOTTCAD	Számalk	AT	99,95
Hálózat	Magyar nyelvű IBM PC-k TPA hálózatba	NovaNet DOS/NET	Microsystem KFKI	XT/AT XT/AT	100 75
	Vásári Információs Rendszer Lekérdezőrendszer-bővítés		SZÜV	XT/AT	150 40
Könyvelés	Kettős könyvvitel	FŐK I	Coopinform	XT/AT	150
	Egyszerűsített kettős könyvvitel	FŐK II	Coopinform	XT/AT	100
	Főkönyv 1		Trezor	XT/AT	320
	Anyagkönyvelés		Trezor	XT/AT	117
	Főkönyvi könyvelés		SZÜV	XT/AT	60
	Folyószámla		SZÜV	XT/AT	60
	Számlázási modulbővítés				60
	Társadalombiztosítási juttatások	TBSZÁM PC	SZÜV	XT/AT	39,5
	Gazdasági társaságok, vállalkozók, vállalkozók könyvvitele	KISVÁLLALKOZÁS	Econorg	XT/AT	40
Nyilvántartás	Anyagkészlet	CI-ANYAG	Coopinform	LAN	250 (irányár)
	Általános Partneryilvántartó Rendszer	FLEXINFO 2.0	Coopinform	XT/AT	25 (irányár)
	Információrögzítő és lekérdező		5g, Intelrobot, Technorekord	XT/AT	50-100
	Rendelésállomány	REND	Novasoft	XT/AT	48 (irányár)
	Bevásárlást segítő rendszer	DSS	Control	AT	100
	Álló- és fogyóeszköz	LELTÁR	Procontrol	XT/AT	49
	Nagykereskedelmi információs rendszer		Unisoft	XT/AT	920
	Külférfi-kereskedelmi rendszer és adatbázis		Szoftver T.	XT/AT	920
	Komplex vállalati	LIRA	Softinvest	XT/AT	399
	Emberi erőforrás-gazdálkodás	PERS*ON*LINE			
	Munkaügyi személyzeti (500 fő alatt)		Medorg	} XT/AT/LAN	195
	Bér (1500 főig)		Medorg, Dataplan		250
	Személyi értékelési		Medorg		150-200
					85
Oktatás	Oktatóprogram tervező	MASTER 2.0	5g, Intelrobot	XT/AT	50-100
	Helyesírás-ellenőrző és korrigáló	KORHELY	SZÜV	XT/AT	50
Orvosi alkalmazás	Akupunktúra	ZHENJIU	Data Manager	XT/AT	90
Statiztika	Többváltozós statisztika	SYN-TAX III	Szoftver T.	XT/AT	36
	Statisztikai nyomtatványok kitöltéséhez	STAT	Minorg	XT/AT	(nincs adat)
Szállítás	Optimális út	UTOPT	Econorg	XT/AT	30

Szakterület	Felhasználási ajánlat	Program neve	Gyártó vagy forgalmazó	Hardver	Ár (E Ft) ÁFA nélkül	
Szállítás	Számítógépes járműkövetés	TÉRKÉP	Econorg	XT/AT	30	
	Vasúti szállítási adminisztráció automatizálása	VASÚT	Econorg	XT/AT	30	
	Gépkocsüzemi adatfeldolgozó	AUTODATA	Softinvest	XT/AT	149	
Szoftver-fejlesztés	Vírus ellen	ANTIVIR	LOGIN	XT/AT	9	
	Hálózati on-line help	NetWare-Guide	Magiszter	XT/AT	15	
		Quick-Basic fejlesztői segédprogramok	SZÚV	XT/AT	15	
		Real-time alkalmazásokat támogató operációs rendszer	TPAELN	KFKI	TPA-11/5xx	400
		PDP-11 és IBM PC közötti áramnyitvel és emuláció	Te-Tra-Log	Econorg	XT/AT	200
		Controll Rezidens Help	CRH	Controll	XT/AT	30
		Real-time futtató és operációs rendszer	SDX	Szoftver T. Csepel Művek	XT/AT	240
			SDX	Transzfórmatórgyár	Motorola 68 000	420
		Clipper támogatása	CLIPPER INTEGRÁTOR	Softinvest, SZIRT, Computer-M	XT/AT	15,96
		Felhasználói rendszerek fejlesztése	VICEpc	Softinvest	XT/AT	15
		Vírusészlelés, fertőzés megakadályozása	PcHIGI	Softinvest	XT/AT	28
		Grafikus képernyőkezelés Fortran és C nyelvekhez	FLOTGRAF	Számalk	XT/AT	18,9
Szövegyszerkesztés	Magyar	AMBASSADOR-PC	NOVOTRADE	XT/AT	28	
	Többnyelvű kiegészítés	AMBASSADOR	NOVOTRADE	XT/AT	5,95	
	Angol-magyar szótár	AMI	SZKI	XT/AT	29	
Termelés-irányítás	Tervező megelőző karbantartás	TMK	Microcontrol	XT/AT	300 (irányár)	
	Optimális gépterhek összerendelés	MAPLAN	Számalk	XT/AT	50	
Vállalati információ	Személyi Kapcsolattartás Vezetőknek		Trezor	XT/AT/LAN	22	
	Szerviztevékenység	SZERVIZ	Számalk	XT/AT	200	

Irány észak

AZ 1988 novemberi Szoftverben írtunk az Agroorg Gazdasági Társaságnak a Compfairn aratott sikeréről. Dr. Nattán István igazgatóhelyettes akkor elmondta, hogy agroinformációs rendszerüket állandóan bővítik, mintegy tökéletességre törekedve, egyre több mezőgazdasági üzembe szeretnék eljuttatni, és a szocialista országok felé is elindulnak. A BNV-n érdeklődtünk, mi valósult meg a tervekből. Az igazgatóhelyettes magabiztosan állította, hogy a fent

említett rendszer közelít a tökéleteshez, az ügyviteli rész teljesen készen van, a termelésirányítási pedig ez év végére készül el. Mostani fejlesztésük a takarmányoptimalizálás integrálása az állat- és takarmánynyilván-tartásba. A GT nem is kíván más szoftverekkel foglalkozni, ezt adaptálják a hús hazai felhasználónál, és az első szocialista ország is jelentkezett, a napokban írják alá a szerződést egy csehszlovák céggel szoftverexportra és közös fejlesztésre.

Mi is volt a BNV-n?

Elképzelhető, hogy a kérdésre hamarosan többen is úgy felelnek: nem emlékszem. Egetverő újdonságokkal nem találkoztunk, de szerényebbeket sem sokat láttunk. Legalábbis a számítástechnikában. Az árharc folyik, a cégek egymás alá kínálnak, különösen a hardver terén. A szoftverek között meglepetésszerűen egyetlen új adóprogramot sem találunk, de nyilvántartási, könyvelési programokkal még mindig elárasztják a vásárokat. Most is kevesellünk a CAD/CAM termékeket. Az SZKI Recognitája, mint ahogy az várható volt, megkapta a Kíváló Áruk Fóruma emblémát. Ugyancsak kiérdemelte ezt a címet a Novotrade Integrált Ügyvitel Programcsomagjának három modulja. Nyugati kereskedők és jogtisztá szoftverek is megjelentek, ami a magyar piac jelentőségének felismerését jelenti, de az engedélyezésekkel problémák vannak, mégpedig főleg odaát! Az sem bizonyított tény még, hogy a nyugati szoftverek követését magyar vállalatok el tudják látni — a régi probléma: a kicsiknek nincs elegendő szakértőjük, a nagyok nehézkesek. Hiába kerestük a vásáron a CompuDrugot, az Adatrendet, a Datacompot, a Volán Elektronikát, az Uvatervet, az AMT-1 és többek között a Szenzorokat.

A No.1 házatáján

Megalakult a Soft-Technika Kft. (567-402), amelynek célja, hogy a Műszertechnika vevői részére alkalmazói (főleg ügyviteli) szoftvereket készítsen. Ezáltal a programfejlesztői tevékenység a továbbiakban nem közvetlenül a Műszertechnika kebelén belül folyik. Az új vegyesvállalat tagja a szolnoki Elektroszoft Kiszövetkezet (56-36366), amely kisebb anyagi hozzájárulással „szállt” be. A Soft-Technika ügyviteli igazgatója és az Elektroszoft elnöke egyazon személy, Nagy Gábor.

NetLet néven olyan segédprogramot hozott forgalomba a Műszertechnika, amely ahogy azt, hogy a NetWare helyi hálózat igazi elosztott rendszert valósítson meg. Segítségével a Novell LAN-on belül egy adott felhasználói állomás a szolgáltató (server) kikerülésével elérheti egy másik user-állomás erőforrásait (mervélemez, hajlékonylemez, nyomtató). A Novell LAN bármely munkahelyre lehet NetLet Server vagy NetLet User. Sikerként könyvelhetik el, hogy mint egy korábbi utility-programjukat, az Egyesült Államokban való forgalmazás céljából, ezt is meg fogják vásárolni.

Ugyancsak a BNV-n állította ki a Műszertechnika a NetWare SFT 2.5 új saját változatát, amellyel a szolgáltató állomás duplikálását magyaros módon oldották meg: létrehoztak egy ún. „hot standby” servert, amely munkállomásként működik, de a „rendes” szolgáltató állomás hibája esetén a perifériák (pl. a mervélemezes alrendszer is) erre „átkapcsolhatók”.

Teljesen új terület a vezető kiszövetkezetnél a szállodai alkalmazások megjelenése. A Front Office rendszer import szoftver, a Back Office részt saját fej-

lesztésű programcsomag támogatja. Referenciája az Aquincum szállóban lesz. Folyamatban van az MS OS/2 LAN Manager helyi hálózati operációs rendszerre a disztribútori szerződés megkötése. Várhatóan a Novell termékeivel azonos árszinten hozzák majd, hazánkban elsőként, forgalomba. Bárdossy Dániel elnökhelyettesétől azt is megtudtuk, hogy a Műszertechnika a bemutatott OS/2 1.1 változatot a Presentation Managerrel talán szeptembertől szállítja.

Megújult a MISAM

Új programcsomagjai (l. *Választékváltás*-ban ADAPT, MFORM, NetWare Guide) mellett a MISAM indexszekvenciális állománykezelő programcsomagjának új, 2.0-ás változatát is bemutatta a BNV-n a forgalmazó Magiszter. Az adatbázis-kezelésben használatos C nyelvű könyvtár új és régi verzióját hasonlította össze Juhász Lehel az alábbi táblázatban. A MISAM bejegyzett tulajdonosai az új MS-C verziót díjmentesen kapják.

Jellemző	MISAM	MISAM 2.0
C nyelvtámogatás	MS-C 4.0	MS-C 4.0 MS-C 5.0 Quick C 1.00 Turbo C 2.00 Aztec C 3.2
dBASE állománykezelés	igen	igen
Indexállomány	csak növekvő rendezettség	kulcsdarabonként változtatható rendezettség
Tranzakció-kezelés	nincs	van
Állomány szerkezet kialakítása	szövegszerkesztővel	belső editorral (is)
Riportkészítés	1 file = 1 riport	1 riportleíró = több file listázható
Ár: (ezer Ft, ÁFA nélkül)	24	24 (1 fordítóhoz) 40 (2 fordítóhoz) 56 (3 fordítóhoz) 70 (4 fordítóhoz)

Akupunktúra

Elsősorban a már 700 tagot számláló Magyar Akupunktúrák Társaság öröme, a Data Manager Kiszövetkezet jóvoltából megjelent az első Magyarországon kifejlesztett kínai akupunktúrák orvosi diagnosztikai és terápiás szoftver. Dr. Darus György orvos elmondta, hogy a PC XT/AT-n futtatható program tartalmazza az alapfogalmakat és magyarázataikat; a csatornák és pontok egzakt lokalizációját, indikációját, a túbeszúrásának technikáját, a pont beidegződését, vérrellátást. Részletes ajánlatot tartalmaz az ENSZ WHO által javasolt leggyakoribb 52 betegség kezelésére. „Egy éven belül szeretnék a következő változatot elkészíteni — hallottuk az orvosától a BNV-n. Ezzel már rajok segítségével is nyomon lehet majd követni a csatornák és pontok elhelyezkedését az emberi testen.” A Zhenjiu (tűszúrás) nevű program ára 90 ezer forint.

MULTIFLEX-ről beszélnek a Tertóban

Főleg kisszövetkezetek kezdeményezése nyomán, végre kezdnek megjelenni olyan PC-s termeléselő-készítési és -irányítási iparvállalati információrendszerek, amelyekkel jelentős mértékben feloldhatók a gyártók gondjai, de legalábbis az, hogy a termeléshez kevés az információ, pontatlanok az adatok és lassú az információáramlás. Össze a Kybernoszal találkozunk. A tavaszi BNV egyik színtoltja pedig a MULTIFLEX rendszer volt, amelynek alkalmazási programcsomagját a fiatal MULTIFLEX Számítás- és Irodatechnikai Kisszövetkezet (1124 Bpest, Bűrkő u. 45.; 551-498) fejlesztette ki. A MULTIFLEX Novell LAN-re alapozott, modulókból felépíthető iparvállalati információrendszer, de létezik egycépes változata is. Biztosítja a termelés előkészítését és irányítását képező műszaki, kereskedelmi és termelési dokumentáció kezelését. Támogatja a műszaki munkáját, a szabványosítást, a gyártmánykonstrukció kialakítását és a technológiát. A termék összetételén kívül tudja azt is, hogy az illető alkatrész mibe épül be (követi a komponens-korszerűsítést).

A fejlesztők a NetWare SYSCON segédprogramok módszeréből merítettek a különböző rendszermodulok megalkotásakor.

A MULTIFLEX segítségével megoldható tetszőleges termelési időszakok szükségletszámítása (kapaci-

tás, anyag); megmutatható, hogy az adott időszakban a műhelyben milyen félkész- és késztermékeket kell gyártani és ez mennyire terhelje le az adott műhelyt.

Kitüntetett rész a rendszeradminisztráció, amely lehetővé teszi, hogy az egyes menüfunkciókat felhasználókhöz, vállalati egységekhez lehessen hozzárendelni. A rendszer elektronikus postafunkcióval támogatja a vállalat belső, kötetlen információcserejének gépi megvalósítását.

A MULTIFLEX-et fejlesztői kis, közepes és nagy sorozatokat előállító alkatrészgyártó, szerelő és szolgáltató vállalatoknál (50-5000 főig), az építő-, elektronikus és gépipar területén egyaránt hasznosíthatónak tartják. Referenciaalkalmazása TRX néven a Telefongyárban található, ahol összesen 1,2 millió rekord kezelést valósítja meg, 70 munkaállomásból és 5 szolgáltató gépből álló XT/AT-s LAN-on. A Tertások a fokozatosan bevezetett rendszerrel eddig 15 ezer tranzakciót bonyolítottak le sikerrel.

Az egyfelhasználós alrendszer ára 240 ezer forint. Az egyes modulok (tételkezelés, konstruktori adatok, termelési erőforrások, technológiai adatok, kereskedelmi partnerylvántartás, áru-rendelésfeldolgozás, szükségletszámítás) 30-110 ezer Ft között változik.

Volán a volánnál

A Volán Elektronika alapvető feladatának tekinti a Volán Vállalatok számítástechnikai, valamint az ehhez kapcsolódó egyéb szolgáltatások kielégítését és koordinálását. Ezt saját fejlesztésű, integrált információs rendszerekkel oldja meg. Elsősorban a gazdálkodást és a termelésirányítást közvetlenül támogató szoftvercsaládok kidolgozásával igyekszik partnereinek komplex szolgáltatást nyújtani. Feladatának tekinti továbbá üzleti partnereinek szakmai tanácsokkal és információkkal való ellátását, konferenciák szervezését.

A Volán Elektronika szoftverének egy részét PC-kompatibilis gépekre készíti, ezek közül kettő már elnyerte a Kiváló Áruk Fóruma elismerését:

— a MÉRLEG könyvelési rendszer a számvitelben dolgozók munkáját segíti. Jelenleg, több mint 200 helyen alkalmazják;

— a LIKVID folyószámla-könyvelési rendszer a pénzügyi osztályok feladatainak támogatására készült.

A vállalat több, mint 40 ügyfele részére végez hagyományos analitikus anyagkönyvelést és -nyilvánfartást Siemens 7760-as gépen.

A MIKRA Mikrogépes Raktári készletnyilvántartó és lekérdező rendszer naprakész információkat biztosít. A termelés, a járműfenntartás és a készletgazdálkodás területén használják. A program a raktárban elhelyezett PC-n üzemel és az anyagmozgatással egyidejűleg elvégzi a mozgásbizonylatok felvezetését. A rendszer támogatja a könyvelést, pl. a cikkenkénti készletekről, az ellenszámlákra és utalványozókra gyűjtött értékek-

ről, a minimális készletekről stb. A MIKRA alrendszerre további modulok épülnek, a gazdálkodók igényei szerint:

— MIREND: megrendeléseket készíti az alrendszer raktári kartonjain szereplő készletszintek alapján a szállítók felé.

— MIRAKO: a raktári könyvelést, valamint bizonylatjellegenkénti gyűjtéseket végezi a MIKRA rendszer adataiból képernyőre vagy nyomtatóra.

— MILIKU: elvégzi a számalikvidációt a MIKRA rendszer bevételezési és visszáru-nyilvántalain.

— MILELT: kiértékeli a leltározott készletállományt.

— MIKIKE: Mikrogépes Kínaiat/KEreletet közvetítő rendszer a kiengenyűzőzött készletgazdálkodás elősegítését célozza. A PC-s rendszert alkalmazó vállalatok és a Volán Elektronika között hajlékonylemezeken történik az adatszolgáltatás. A nagygépes rendszer által összeállított állományt a felhasználók hajlékonylemezeken, lista formájában vagy mikrofilmen kaphatják. Az elfekvő készletekről készült összesítésből a lekérdezés különböző „szűrők” segítségével történik. ITJ, ETK gyártókód, részmegnevezés, AUTOKER cikkszcsoport szerint.

A MIKRA alrendszer és néhány modulja eredményesen működik a Mátra Volán egri, a Nógrád Volán salgótarjáni és a Pannon Volán pécsi üzemegegyeibenél.

A nagy kiállításokon nem találkoztunk a Volán Elektronikával. Ók más utat járnak, önálló bemutatásokat tartottak Győrött és Szegeden, ősszel mennek Pécsre és Miskolcra. Hamarosan a cégen belül több kft. is alakul, s az új formától nagyobb hatékonyságot várnak.

Többnyelvű szövegfeldolgozás

Az amerikai eredetű Interword PC XT/AT-re és PS/2-re írt szövegfeldolgozó programrendszere automatikusan változtatja a billentyűzethez tartozó karakterkészletet, ha a kurzor egy új nyelvre mutat a képernyőn. Így lehetővé válik az egyes nyelvek keverése, egyazon szövegben való használata. Jelenleg 11 „dialektus”-ban lehet helyesírás-ellenőrzést kérni a programtól. Szinonimaszótár használható angolul, „amerikaiul”, franciául és németül. Az Interwordnek egyéb funkciói is vannak, mint például rendezés, tartalomjegyzék, lábjegyzet és fejléc készítése. A program használata során a felhasználó saját makrókat definiálhat. Egy „matematikai” funkció lehetővé teszi a szövegben kívüli számolást és az eredmény felhasználását a készülő dokumentumban. A programra Franciaországban bukkantunk rá, ahol is az Experteam cég forgalmazza (tel: (1) 45493358).

De hiszen nem is liberalizált!

Nagy vitát váltott ki szakértői berkekben az, amikor kiderült, hogy az eredetileg liberalizálendő importtermékek listájáról több ott szereplő szoftver lekerült. Belfentes felhasználók a nagyobb magyar szoftverfejlesztők összeesküvését vélték mögötte s okának. Aztán — nyilván megfelelő importengedélyek birtokában — a Novelltól az Ashton—Tate-ig egyre több ismertebb szoftverterméket hoztak be az országba. A Számalk Menü Menedzser üzletága a nyugati szoftverek komoly listájával jelentkezett. Mégis meglepetést keltett, amikor a PC Szalon katalógusában több mint 600 — Magyarországon többnyire még ismeretlen terméket közölt a Budacomp Számítástechnikai Műszaki Fejlesztő Szolgáltató Kiszövetkezet. Krizsán András ügyvezető igazgatót kérdeztük a körülményekről. A cég megállapodást kötött egy nyugatnémet vállalattal, amelyik beszerzi a kért szoftvereket az eredeti dokumentációval együtt az Egyesült Államokból. Minden egyes darab legális voltát számalával igazolják. A szállítási határidő négy hét, és mivel az amerikai fél garantiálja a követést, az új verziókat, a reklamációk kezelését, ebben a Budacomp csak segítségként nyújt, mint közvetítő. Arra a kérdésre, hogy miért van szükség ennyiféle szoftverre nálunk, az ügyvezető igazgató elmondta, ők egy választékot kínálnak, a felhasználó dönti el, hogy hányféle irányba indul fejlesztéseivel. De mit szólnak mindehhez az „összeesküvők”?

Recognita PLUS Június végétől szállítja OCR szoftvere legújabb változatát az SZKI. A Recognita PLUS automatikusan szétválasztja a grafikát és a szöveget, az új felismerési algoritmus nagyobb pontosságot és a funkciókarakterek felismerését is lehetővé teszi. A külföldön már 1667 eladáshoz megért sikeres szoftver új verziója itthon 128 ezer forintért kerül forgalomba.

IKV helyett WIMS?

Újabb, a nyugati országokban jól bevált PC-s alkalmazási programcsomag hazai forgalmazására kerül sor, miután a SZÁMALK megállapodott az angol Purce Management Services céggel, hogy annak sokszáz eladáshoz megért komplex rendszerét, a Works Information Management System-et (WIMS) idehaza terjeszti. A WIMS gazdálkodó szervezetek karbantartásirányítási programcsomagja, amely főleg ingatlanok, épületek, termelőberendezések karbantartásának menetével kapcsolatos feladatokra alkalmas. A menüvezérelt, integrált szoftver a karbantartandó objektumok életrajzának költség-történetét is elkészíti. A főmodul további szolgáltatásai közül néhány: karbantartás-ütemezés, teljes körű munkatervezés, történeti elemzés, műveletleírások stb. A Készlet és Megrendelés Modul többek között segít a készletleltár elkészítésében, kimutatja a felhasználások helyét, idejét, elkészíti a hiánylistákat stb.

Egy standard kiépítés katalógusa Angliában 10 ezer font, ennek megfelelően a WIMS hazai ára várhatóan 7-800 ezer forint lesz. 1989-re a SZÁMALK a Purce-tól mindössze néhány installáció jogát tudta megszerezni.

Ki kicsoda Ausztriában?

Kihez érdemes fordulni? Kivel tanácsos együttműködni? Ezeknek a kérdéseknek a megválaszolásában is segít az a táblázat, amely a legismertebb 10 osztrák mikroszámítógépes szoftvergyártó és -forgalmazó cég néhány adatát tartalmazza. A jellemzőket az idei bécsi IFABO kiállításon gyűjtöttük össze.

Cég/telefon(43-)	1988. évi szoftverforgalom (millió ATS)	Felhasználók száma	Saját állomány (fő)
Computer 2000 (222-838601)	63,1	/	30
Dataservice (222-71143)	107,5	1200	160
Management Data (222-3135-8100)	90,0	3100	95
Markovitsch (662-22959)	15,0	7000	10
Mesonic (222-9731550)	22,7	6700	25
Power Publish (222-6610128)	30,0	2500	10
RUF (222-9731550)	35,0	4100	150
Softexpress (222-8315360)	44,0	2000	20
SPP (222-6750380)	18,3	/	5
Veberreuter Media (222-481543)	57,5	15000	30

/ nincs adat

Mutatványszám Megjelen a Térinformatika, a CWI Kft. és a Geometria Kiszövetkezet kiadványának mutatóványszáma. A tartalom: Mi a Geographic Information System (GIS); a Siemens SICAD programcsomagja; a PC ARC/INFO térinformatikai szoftver és a DEDATA-CAD program Magyarországon. (Ingyenes mutatóványszám: 117-917).

Integrált Ügyvitel

A Novotrade programcsomagjának három tagja megkapta a Kiváló Áruk Fóruma emblémát. Sokszor megírjuk már, hogy sajnos mindig ugyanazokkal a programokkal találkozunk majd minden standon. Most felsoroljuk ezt a hármat, ha már kiválóak, talán ilyenből másoknak nem kellene többet fejlesztenünk. Főkönyvi könyvelés — egy bizonylatról számla, ellenszámlák, kötséghegy, költség-nem, adónemkód, mérlegor, üzemkód, munkaszám egyidejű és automatikus könyvelése; Folyószámlakönyvelés — elszámolások, elemző nyilvántartás, rendezettség figyelembe, naprakész adatok, várható teljesítése, pénzügyi kimutatások; ÁFA nyilvántartás, kimutatás, adóbevallással.

Megelőzés

Érdekes a párhuzam az orvostudomány és a számítástechnika vírusai között. Szinte minden orvosi kifejezés találo az utóbbira is. Most is az orvosoktól kapott ötlettel jelentkezett a Logix Computers, az ápolással sokkal fontosabb a megelőzés. Az Antivir használata megakadályozza, hogy bármilyen vírus bekerülhessen a programba. A levédett állományokat már nem lehet megváltoztatni, így azért óvatossá kell bálni ezzei az eszközzel, mert saját programunkat sem tudjuk később módosítani. Természetesen, egy védtelen másolat bármikor lehetővé teszi a program módosítását.

Partnernyilvántartó

Nem, nem olyan — hangsúlyozta a Coopinformot képviselő fiatal hölgy a BNV-n (bár miért ne?). Az Általános Partnernyilvántartó Rendszer ügyfelei nyilvántartására, állományban egy-két kódval való keresésre, táblázatok készítésére alkalmas. Új termékük még a Ci-Angor hálózatos változata, mely július elején kerül piacra, a karbantartott Címgyűjtemény a magyarországi gazdálkodó szervezetekről; az Ékszer-Modem együttes rendszer (ékezetes szövegszerkesztő akusztikus modemmel), valamint az Ecohelp Gmk-vel közösen fejlesztett két főkönyvi rendszerük: a kettős könyvtel és annak egyszerűsített formája. Ez utóbbiakat Csongrádban már több szövetkezet és annak a Coopinform is használja.

WordStar Professional 5

Elkészült a WordStar magyar változata a Microsystemnél, melyet a BNV-n be is mutattak. A polcra vásárolható MicroPro termék ára 35 ezer forint. A szürke termékek beceréselésére vonatkozó amnestiát június 30-ig meghosszabbította a kasszövetkezet.

Szakértők genézise

Bővültek a jellemzők, növekedtek az alkalmazási termékek. Ez jelenti a SZAMALK Genézis 2.0 változatú keretrendszere (shell), amely szakértői (tudásalapú) programrendszerek létrehozására, futtatására szolgál. Az AT-n futó új verzió orvosi diagnosztikai és terápás rendszerek mellett biztosítási, pénzügyi tanácsadási, mezőgazdasági, műszaki diagnosztizálási és ásványkincs-prognosztizálási feladatokkal megoldó szakértői programrendszerek kialakítására használható. Néhány az új jellemzőkből: bizonytalanság-kezelés, külön eljárás beépítése, dBASE adatbázisok elérése (Novell LAN-on is), sokféle szövegdefiníciós stb.

Virózó szoftver

Az SZKI Hardware Laboratóriuma a BNV-n mutatta be először a ProSpero programcsaládjának egyik tagját, a ProSpero-R-t, amely vakok számára nyújt segítséget írott szövegek felismerésében. A szöveget lapolvasó olvasóba, karakterfelismerő programmal egy ASCII-fájlbba. A ProSpero-R ekkor működésbe hozza a beszédszintézist, amely magyar nyelven, sorszámokkal ellátva felolvassa a felhasználó lehetőségeit, s a megfelelő számot beütve a billentyűzetten, az eredeti anyagot jól érthető magyarul beszéző géphang szolgáltatja. Az egyszerűsített változat: a gép Morse-fűtyjeivel adja vissza a leírt szöveget.

Az operátor álma

A Misser International a Never Lose névű visszaállító programot forgalmazza PC XT/AT-khez. És az eszköz lehetővé teszi a gép bármilyen „elszállásából” (áramkimaradás, rendszerleállás stb.) adódó információvesztés kiküszöbölését. Minden pillanaton menti a megnyitott tartalmát és a megnyomott billentyűk kódját. Ez az „életbiztosítás” több ismert programhoz (Lotus 1-2-3, Symphony, Wordstar 2000 stb.) használható. A Never Lose-t Franciaországban 1500 frankért árulják (adó nélkül).

Tehermesítés

Az Intel RiSC architektúrájú, i860 jelzésű mikroprocesszorának bejelentését követően Bill Gates, a Microsoft elnöke megerősítette, hogy cége aktívan dolgozik a Presentation Manager PS/2 alapszoftver együttműködésén az új CPU-val. A Microsoftnak az i860-nál az a célja, hogy saját grafikus programcsomagja, kooperálva az alapkörnyezethez helyezett új RiSC-bázisú adapterrel, olyan grafikát állítson elő, amely a 386, 486 alapú gépek központi egységét tehermentesíti a képernyőn való megjelenítés összes feladatától.

A főlány szövegei

A szoftverfejlesztés és -innováció minden területén az Egyesült Államoknak vezető szerepe van a világon. Ezt támasztja alá az Adapso, a szoftver és kapcsolódó szolgáltatások amerikai szövetségének jelentése is, amely 1988-ra a világ szoftverpiacát 50 milliárd dollárra becsülte, és amely szerint 2000-re ez húszszorosa, 1 billió dollárra növekedhet. Manapság az Egyesült Államok a világ szoftverfelhasználásának 52 százalékát jelenti, a programtermékek világpiacon pedig 70 százalékát teszik ki magánjának.

SZOFTVER

A COMPUTERWORLD INFORMATIKA ÉS TAJÉKOZTATÓJA

Kiadja

A Computerworld Informatika Kft.

1072 Budapest, Rákóczi út 16.

Lévelem: 1536 Budapest, Pf.: 386.

Telefon: 117-917

Feladó kiadó: Fűtész Dezso

Feladó szerkesztő: Kovács Attila

Szerkesztők: Bajzsné Malácz Judit

Bajnai István

Fordító: Ódor Gabriella

Oldalösszerkesztő: Budai Tamás

Tervezőszerkesztő: Saánsné Szuk Judit

Szerkesztőségi titkár: Mártek Istvánné

© 1989. Computerworld Informatika Kft.

Nyomtatás: Réval Szolgáltató, Budapest

Megjelenik évente tizenkétszer,

csak előfizetőknek.

Hireinket a legmegbízhatóbb forrásokból merítjük és ellenőrzük, a köteles gondosságunk ellenére átvett téves értesüléseinktől felelősséget nem vállalunk.

A Computerworld Informatika Kft. lapjával — a Computerworld-Számítás-technikával és

a Mikrovilággal —, valamint tájékoztatóival

— a Quick-kel, a CompuTREND-del,

a SZOFTVER-rel, az Editop-pal és

a Joint Venture-rel a világ legnagyobb

számítástechnikai kiadóhöz,

az IDG Communications céghez

kapcsolódik, amely

harcinál több országban

közel száz folyóirattal jelent meg.

Legfontosabb kiadványai:

Egyesült Államok — Computerworld,

InfoWorld, PC World, MacWorld, Run;

Franciaország — La Monda Informatique;

Japán — Computerworld Japan;

Kínai Népköztársaság — China

Computerworld;

Nagy-Britannia — PC Business World;

Német Szövetségi Köztársaság — Run,

Computerwoche, PC Woche, PC Welt,

Clauserország — Computerworld Italia.

